

Abril

SETMANARI NACIONALISTA D'ESQUERRA

ANY I - NÚM. 13

SURT ELS DISSABTES

BARCELONA, 19 NOVEMBRE 1938

Redacció i Administració:

R. Catalunya, 38, 1.^a

— Telèfon 17135 —

Preu: 50 cèntims

SUBSCRIPCIÓ:

6 pessetes trimestre

Editorial

La darrera setmana vam esmentar des d'aquesta mateixa pàgina, les rectificacions d'errors que en matèria de legislació econòmica han comès els antics Governos de la Generalitat, i que en l'actualitat vénen encara mantenint-se. I enfocàvem de ple la derogació necessària d'alguns decrets i ordres que no feien més que entorpir la bona marxa de la guerra, i la posa en marxa d'una vertadera era de reconstrucció econòmica del nostre país. Lleugerament parlàrem del decret de Col·lectivitzacions, aconsellant l'adaptació del mateix amb el marge de socialització que la Constitució de la República permet. I com sigui que aquests dies es ve parlant altra vegada que el Decret que s'esmenta es fruit d'un pacte i que cal que per tothom sigui respectat des de les organitzacions sindicals als altres partits antifeixistes que signaren el propi Decret, cal comentar, però amb claredat, el que volem dir nosaltres amb la nostra concepció.

De bell antuvi cal recordar que aquest Decret ha estat vulnerat pels propis organismes que l'havien d'aplicar, interpretant-lo en forma abusiva i parcial, en especial en el que atany al respecte al petit industrial o comerciant amb menys de 50 obrers. ¿Quantes col·lectivitzacions no s'han legalitzat, d'indústries i comerços de menys del mig centenar de treballadors? ¿Quantes cases productores d'aquest tipus menestral no han estat atropellades o desfetes, amb la monstruositat il·legal dels agrupaments industrials?

Doncs, bé, si així s'han comportat els qui ara reclamen el deure sagrat del pacte a mantenir aquesta disposició, gairebé no els queda el dret de sol·licitar el seu compliment. ¿A més, si es respectava en la lletra del repetit Decret la indústria privada, no ha estat parcial l'actual posició dels organismes econòmics oficials de la Generalitat, no deixant representació de cap mena en dits organismes, a aquest sector importantíssim de la producció que és la base de la classe mitjana de Catalunya? Bé que es desposseixi dels seus béns a aquell home que hagi estat declarat fora de la llei pels Tribunals de Justícia competents, però la resta, els antifeixistes, els que igualment defensen la nostra causa amb les armes a la mà en tots els fronts de guerra, això és una parcialitat manifesta.

Tot això, però, no deixen d'ésser petits episodis d'hegemonies polítiques, que igualment que d'altres assajades a casa nostra d'ençà del 19 de Juliol, causen estrepitosament. Però el que cal és parlar seriosament de posar la nostra legislació econòmica en ordre i sota els principis establerts en la Constitució de la República, altrament seria difícil fer aprovar aquella per les Corts de la mateixa. I és que igualment dintre el marge de possibilitats que dona l'esmentat text fonamental, es pot descabdel·lar el progrés social i el contingut semisindicalista d'aquell Decret de Col·lectivitzacions. Com tothom sap, la Constitució de la República preven els casos d'expropiació forçosa per raons d'utilitat pública, mitjançant adequada indemnització; admet amb els mateixos requisits, la socialització de la riquesa i la nacionalització dels serveis públics i explotacions que afectin l'interès comú i dona a l'Estat el dret d'intervenir per llei l'explotació i coordinació d'indústries i empreses quan així ho exigeixi la racionalització de la producció i els interessos de l'economia nacional. Afegim, encara, el dret dels treballadors, entre d'altres, a participar en la direcció, administració i beneficis de les empreses, que la pròpia Constitució atorga als obrers de la República, i no creurem no es puguin donar dintre els seus límits, àmplia satisfacció a les justes reivindicacions morals i materials als mateixos.

¿Es, doncs, impossible de trobar la fórmula que harmonitzi l'essencialitat del que s'ha fet a Catalunya amb la Constitució? Creiem que no i que Catalunya que ha plantejat el problema, no ha d'esperar que un altre li solucioni, i si ha de fer-ho a base d'introduir en la seva legislació econòmica les rectificacions i complementacions que calguin per tal de llevar-li el seu antagonisme a la Constitució de la República, i tot assegurant el respecte a la iniciativa privada i a les reivindicacions de tipus obrer, podria començar aquella per nosaltres esperada etapa de reconstrucció econòmica de la pàtria, per a assolir ràpidament la victòria i la llibertat col·lectiva de Catalunya.

Femina

SARDANES

Fou l'altre diumenge. Era un d'aquests diumenges nostres, sabeu?, tan lluminosos, tan serens, tan clars, tan purs. Feia un sol magnífic; l'espai era d'un blau serè, i feia un ventijol agradable, un ventijol que fa dir a la gent de muntanya: el ventet marí.

I entre tanta claredat i diafanitat, també els arbres i les flors hi feien companyia. Les flors—vermelles, blanques, grogues, morades—eren més colorides, més oloroses; i els arbres eren molt més verds, d'un verd també lluent, amb reflexos forts, acusats.

I la gent també diríeu que eren uns altres, també semblaven més bons, més humans.

I en mig de tanta bonhomia, de tant de color, de tanta tranquil·litat, una tenora que esquinça l'aire amb les seves notes de joia i de racialitat.

Una tenora! Sardanes! Sardanes! Us mentiríem si no us diguéssim que sentírem una alegria grandíssima en arribar fins a nosaltres el refilet de la tenora. ¡Feia tant de temps que no havíem oït ni vist sardanes!

Correguerem al lloc, ens barrejàrem entre la multitud, i amb altres germans fèrem la gran anella; ¡ballàrem sardanes! I tot dansant-les tot estroçant la mà inconeguda, però, amiga, retornarem anys ha, quan el ballar la nostra dansa nacional era un crim pels «nacionales» i els dansaires n'eren punits inhumanament.

Sardanes, sardanes! ¡Què temps feia que no n'havíem dansat amb l'emoció de l'altre diumenge!

Res deia que vivíem la gran tragèdia que vivim. Tanta era la pau que es reflectia a tots els rostres!

Dansàvem, i érem quasi feliços; a. quell sol, els arbres, la gent—tan nostra—tan de casa, tan catalana!—, la tenora, i la nostra immortal senyera veient a l'impuls del ventet marí, espefegant ardidament, amb espetecs de joia i de triomf—i, ara un incís: ¿per què aquest diumenge tan nostre (commemoració d'una gesta catalana que la traició no arribà a deixar realitzar), tan de casa nostra, tan de nosaltres sols, la senyera de la Pàtria portava escorta?

¡Sardanes, sardanes a la nostra plaça de Catalunya! ¡Catalanisme, patriotisme, sentiment, Catalunya!

També, en uns incisos de la nostra dansa nacional, un esbart folklòric de la nostra ciutat, l'Esbart «Vol d'Ocells»—quin nom tan deliciós!—interpretà uns ballets típics nostres. ¡Quanta senzilla, quanta harmonia, quanta delicadesa, quant d'encís!

Aquell «Hereu Riera» que retrata els hereus de la Catalunya antiga; la «Bollangera» tan trenada i bonica; aquella «Morisca» tan deliciosa, tan senyora, tan adient al fons secret del nostre caràcter; i tots els nostres ballets que executaren els dansaires, el vol d'ocells, que això semblaven un bellíssim vol d'ocells dedicats a algun acte litúrgic dels que en el seu món dels espais deu existir.

I la tenora refulava dolçament, més dolçament que moltes altres vegades, ardidament, cridant als homes i a les dones. I aquests hi acudien, i l'anella anava fent-se gran i més gran, eixamplant-se, donant-li cabuda a tots els que de bona fe hi volien entrar—no és així com procedim els catalans?—, com digué el nostre Poeta: «Tota la Pàtria hi cabrà en eixa anella, i els pobles diran: la sardana és la dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan».

***

Allà dalt de tot, molt alt, confonent, se amb la blavor de l'espai, uns punts petits, petits, es veuen i un ronc també llunyà es deixa oir. Són els nostres tres avions, són els nostres simpàtics «xatos» i «mosques», que talment sembla que ens diguin: dansau tranquils, germans, que mentre vosaltres sabeu ajudar a fer la Pàtria gran dansant enmig dels horrors de la guerra, nosaltres us vetllem a vosaltres, a les vostres llars, a la vostra senyera, a la vostra—i a la nostra—Pàtria.

I la tenora pregona arreu dels camins on el vent mena, el «som i serem gent catalana...», mentre les quatre barres d'or i de sang tremolen com una flama encesa d'homenatge als que han sabut i saben fer la gran i immortal.

ANTONIA ABELLO

L'ART I LA POLÍTICA

L'art esdevé en totes les èpoques, el reflex evident de l'estat de coses establertes i la seva missió és la d'enlairar la cultura popular dels pobles a través d'obres mestres, les quals, pel seu valor artístic indiscutible, han passat als museus amb el nom de clàssiques pel seu mestratge i per la seva perfecció.

En el món de l'art trobaríem, a més, manifestacions extraordinàries interessants, com també infinitat de tendències personals ben diferents totes elles, però, ara, ens interessa solament copsar-ne una idea general, puix que no es tracta d'opi-

nar amb la nostra sensibilitat, pensant en matisos i valors realitzats pels grans artistes, sinó d'establir una paral·lela entre aquestes realitzacions artístiques i la política dels pobles. Perquè és ben cert que l'art i la política, en el fons, han estat sempre dos amics inseparables.

Un cop d'ull general, doncs, a totes les manifestacions transcendents d'art ocorregudes d'ençà que el món és món, ens dona, com a resultat, el classificar tres tendències diferents al servei de tres classes determinades. No cal destriar intentant d'opinar quina d'aquestes tres

El plet nacional català, qui vulgui resoldre'l sense prèviament guanyar la guerra contra l'invasor, es un traïdor i amic del feixisme, igualment com ho és, aquell qui titllant-se d'antifeixista malda, com Franco, per a derogar o vulnerar la carta autonòmica de Catalunya